

מסכת חולין פרק י

(קל,א) משנה: הזרוע והלחיים והקבה - נוהגין בארץ ובחוצה לארץ, בפני הבית ושלא בפני הבית, בחולין אבל לא במוקדשין. שהיה בדין: ומה אם החולין, שאינן חייבים בחזה ושוק, חייבים במתנות - קדשים, שחייבים בחזה ושוק, אינו דין שחייבים במתנות?! - תלמוד לומר: (ויקרא ז) "ואתן אותם לאהרן הכהן ולבניו לחק עולם" - אין לו אלא מה שאמור בענין

כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן, ונפדו - חייבין בבכורה ובמתנות, ויוצאין לחולין להגזז ולהעבד, וולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן. והשוחטן בחוץ פטור, ואין עושין תמורה, ואם מתו יפדו - חוץ מן הבכור ומן המעשר

כל שקדם הקדשן את מומן, או מום עובר קודם להקדשן, ולאחר מכאן נולד להם מום קבוע, ונפדו - פטורין מן הבכורה ומן המתנות, ואינן יוצאין לחולין להגזז ולהעבד, וולדן וחלבן אסור לאחר פדיונן. והשוחטן בחוץ חייב, ועושין תמורה, ואם מתו יקברו

גמרא: טעמא דכתב רחמנא "אותם" - הא לאו הכי, הוה אמינא: קדשים חייבין במתנות! {איכא למיפרך: מה לחולין, שכן חייבין בבכורה?!} אתיתי מזכרים! {מה לזכרים, שכן חייבין בראשית הגז?!} מתיישים! {מה לתיישים, שכן נכנסין לדיר להתעשר?!} מזקנים! {מה לזקנים, שכן נכנסו לדיר להתעשר!} מלקוח ויתום! {מה ללקוח ויתום, שכן נכנסין במינן לדיר להתעשר!} במינן קאמרת?! קדשים נמי, במינן נכנסין לדיר להתעשר!

{ויהיו חולין חייבין בחזה ושוק מקל וחומר! - ומה קדשים, שאין חייבים במתנות, חייבין בחזה ושוק - חולין, שחייבין במתנות, אינו דין שחייבין בחזה ושוק?!} אמר קרא: (דברים יט) "וזה יהיה משפט הכהנים" - זה, אין - מידי אחרינא, לא!

{אלא טעמא דכתב רחמנא "זה" - הא לאו הכי, הוה אמינא חולין חייבין בחזה ושוק?!} והא בעי תנופה! היכא לינופינהו?! - אי אבראי, (ויקרא ז) "לפני ה'" כתיב! **(קל,ב)** אי אגואי, קא מעייל חולין לעזרה! - הלכך לא אפשר! ~אלא "זה" למה לי? לכדרב חסדא, דאמר **רב חסדא:** המזיק מתנות כהונה או שאכלן, פטור מלשלם!

גופא: אמר **רב חסדא:** המזיק מתנות כהונה או שאכלן, פטור

מחברת חולין - י

מלשלים - גמאי טעמא? איבעית אימא: דכתיב: "זה", ואיבעית אימא: משום דהוה ליה ממון שאין לו תובעים

{מיתבי: (דברים יח) "וזה יהיה משפט הכהנים" - מלמד שהמתנות דין ~ למאי הלכתא? לאו להוציאן בדיינין?! אלא! לחולקן בדיינין! וכדרב שמואל בר נחמני, דאמר **רב שמואל בר נחמני** אמר **רבי יונתן**: מנין שאין נותנין מתנה לכהן עם הארץ? שנאמר: (דברי הימים ב לא) "ויאמר לעם ליושבי ירושלים לתת מנת לכהנים וללויים למען יחזקו בתורת ה' " - כל המחזיק בתורת ה', יש לו מנת - ושאינו מחזיק בתורת ה', אין לו מנת!

{תא שמע: **ר' יהודה בן בתירא** אומר: "משפט" - מלמד שהמתנות דין גיכול אפילו חזה ושוק דין?! תלמוד לומר: "זה"! ~ למאי? אילימא לחולקו בדיינין - אטו חזה ושוק לאו בדיינין מיחלקו?! אלא לאו להוציא בדיינין?! אהכא במאי עסקינן? דאתו לידיה! {אי דאתו לידיה, מאי למימרא?! אדאתו לידיה בטבלייהו! וקסבר האי תנא: מתנות שלא הורמו, כמי שהורמו דמיין!

{תא שמע: בעל הבית שהיה עובר ממקום למקום, וצריך ליטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני - נוטל, ולכשיחזור ישלם, דברי **רבי אליעזר**?! אמר **רב חסדא**: מדת חסידות שנו כאן! {אמר **רבא**: תנא תני "ישלם", ואת אמרת מדת חסידות שנו כאן?! ועוד, מדרבי אליעזר, ליקום וליתוב? ~ אלא מסיפא: **וחכמים** אומרים: עני היה באותה שעה - טעמא דעני - הא עשיר, משלם?! אמאי?! ליהוי כמזיק מתנות כהונה או שאכלן?! אמר **רב חסדא**: מדת חסידות שנו כאן!

{תא שמע: מנין לבעל הבית שאכל פירותיו טבלין, וכן לוי שאכל מעשרותיו טבלים - מנין שפטור מן התשלומין? תלמוד לומר: (ויקרא כב) "ולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו" - אין לך בהן אלא משעת הרמה ואילך - הא משעת הרמה ואילך, מיהא, משלם! - אמאי?! ליהוי כמזיק מתנות כהונה או שאכלן?! אהכא נמי, (**קלא,א**) דאתו לידיה בטבלייהו, וקסבר האי תנא מתנות שלא הורמו, כמי שהורמו דמיין!

{תא שמע: הרי שאנסו בית המלך גרנו - אם בחובו, חייב לעשר, אם באנפרות, פטור מלעשר?! אשאני התם, דקא משתרשי ליה!

{תא שמע: אמר לו: "מכור לי בני מעיה של פרה!", והיה בהן מתנות כהונה - נותנן לכהן, ואינו מנכה לו מן הדמים. לקח הימנו במשקל - נותנן לכהן, ומנכה לו מן הדמים ~ אמאי?! ליהוי כמזיק מתנות כהונה או שאכלן?! אשאני התם, דאיתנהו בעיניהו!

מחברת חולין - י

{תא שמע: תשעה נכסי כהן: תרומה, ותרומת מעשר, וחלה, ראשית הגז, ומתנות, והדמאי, והבכורים, והקרן, והחומש ~ למאי? לאו להוציאן בדיינין?! לא! לכדתנן: למה אמרו "נכסי כהן"? שקונה בהן עבדים וקרקעות ובהמה טמאה, ובעל חוב נוטלן בחובו, ואשה בכתובתה, וספר תורה!

ההוא ליואה דהוה חטף מתנתא. אתו, אמרו ליה לרב. אמר להו: לא מסתייה דלא שקלינן מיניה, אלא מיחטף נמי חטיף?! {ורב, אי איקרו "עם", משקל נמי לשקול מינייהו - אי לא איקרו "עם", רחמנא פטרינהו! כמספקא ליה אי איקרו "עם" אי לא איקרו "עם"

יתיב רב פפא וקאמר לה להא שמעתא {איתיביה רב אידי בר אבין לרב פפא: ארבע מתנות עניים שבכרם: הפרט, והעוללות, והשכחה, והפאה; ושלוש שבתבואה: הלקט, והשכחה, והפאה; שנים שבאילן: השכחה והפאה - כולן, אין בהם טובת הנאה לבעלים. ואפילו עני שבישראל, מוציאין מידו

מעשר עני המתחלק בתוך ביתו - יש בו טובת הנאה לבעלים, ואפילו עני שבישראל, מוציאין אותו מידו

ושאר מתנות כהונה, כגון הזרוע והלחיים והקבה - אין מוציאין אותן, לא מכהן לכהן, ולא מלוי ללוי

ארבע מתנות שבכרם: הפרט, והעוללות, והשכחה, והפאה -- דכתיב: (ויקרא יט) "וכרמך לא תעולל, ופרט כרמך לא תלקט", וכתוב: (דברים כד) "כי תבצור כרמך, לא תעולל אחרוך" - אמר ר' לוי: "אחרוך" - זו שכחה; פאה - גמר "אחרוך"- "אחרוך" מזית, דכתיב: (דברים כד) "כי תחבוט זיתך, לא תפאר אחרוך" - ותנא דבי ר' ישמעאל: שלא תטול תפארתו ממנו

שלושה שבתבואה: הלקט, (קלא,ב) השכחה, והפאה -- דכתיב: (ויקרא כג:כב) "ובקוצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקוצרך, ולקט קצירך לא תלקט", (דברים כד) "כי תקצור קצירך בשדך ושכחת עומר בשדה"

שנים שבאילן: השכחה והפאה -- דכתיב: (דברים כד) "כי תחבוט זיתך לא תפאר אחרוך" - ותנא דבי ר' ישמעאל: שלא תטול תפארתו ממנו; "אחרוך" - זה שכחה

וכולן אין בהן טובת הנאה לבעלים -- מאי טעמא? <עזיבה" כתיבא בהו!

ואפילו עני שבישראל, מוציאין אותו מידו -- דכתיב: "ולקט קצירך

מחברת חולין - י

לא תלקט, לעני ולגר תעזוב אותם" - להזהיר עני על שלו ומעשר עני המתחלק בתוך הבית, יש בו טובת הנאה לבעלים -- ומאי טעמא? <"נתינה" כתיבא ביה!
ואפילו עני שבישראל, מוציאין אותו מידו -- דאמר ר' אילעא: גמר "לגר"- "לגר" מהתם - מה להלן, מוזהר עני על שלו - אף כאן, מוזהר עני על שלו!

ושאר מתנות כהונה, כגון הזרוע והלחיים והקבה - אין מוציאין אותן, לא מכהן לכהן, ולא מלוי ללוי -- הא מלוי לכהן מוציאין! - אלמא איקרו "עם"?! <כגון הזרוע - ולא זרוע! - ומאי ניהו? מעשר ראשון! {מעשר ראשון דלוי הוא?! <כרבי אלעזר בן עזריה, דתניא: תרומה לכהן, מעשר ראשון ללוי, דברי ר' עקיבא. ר' אלעזר בן עזריה אומר: אף לכהן! {אימר דאמר ר' אלעזר בן עזריה אף לכהן - לכהן ולא ללוי מי אמר?! <אין! לבתר דקנסינהו עזרא! {אימר דקנסינהו עזרא, דלא יהבינן להו - משקל מינייהו, מי אמר?! <אלא כגון זרוע, ולא זרוע - ומאי ניהו? ראשית הגז! {תא שמע: זה הכלל: כל דבר שהוא בקדושה, כגון תרומה ותרומת מעשר וחלה, מוציאין אותן מידם - וכל דבר שאינו בקדושה, כגון הזרוע והלחיים והקבה, אין מוציאין אותו מידם?! <כגון זרוע, ולא זרוע! - ומאי ניהו? מעשר ראשון, ולבית דקנסינהו עזרא!

{תא שמע: השוחט לכהן ולנכרי, פטור מן המתנות - הא ללוי ולישראל, חייב?! <לא תימא "הא ללוי ולישראל חייב", אלא אימא: הא לישראל חייב - אבל ללוי, מאי? פטור! {אי הכי, ליתני: השוחט ללוי ולנכרי, פטור מן המתנות?! {ועוד: הא תניא: השוחט לכהן ולנכרי, פטור מן המתנות - ללוי ולישראל חייב - תיובתא דרב!

<אמר לך רב: תנאי היא! דתניא: (ויקרא טז) "וכפר את מקדש הקדש" - זה לפני ולפנים; "אהל מועד" - זה היכל; "מזבח" - כמשמעו; "יכפר" - אלו עזרות; "כהנים" - כמשמעו; "עם הקהל" - אלו ישראל; "יכפר" - אלו הלויים. ותניא אידך: "יכפר" - אלו עבדים - מאי? לאו בהא קמיפלגי: דמר סבר איקרו עם, ומר סבר לא איקרו עם!

{ורב, אי סבירא ליה כהאי תנא, לימא - ואי סבירא ליה כהאי תנא, לימא?! <מספקא ליה, אי כהאי תנא אי כהאי תנא!

דרש מרימר: הלכתא כוותיה דרב, והלכתא כוותיה דרב חסדא

עולא הוה יהיב מתנתא לכהנתא. איתיביה **רבא לעולא**: מנחת כהנת נאכלת, מנחת כהן אינה נאכלת - ואי אמרת: "כהן" - ואפילו כהנת - והכתיב: (ויקרא ו) "וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל!"? אמר ליה: רבי! (**קלב,א**) מטונך! - אהרן ובניו כתובין בפרשה!

דבי רבי ישמעאל תנא: כהן ולא כהנת, וילמוד סתום מן המפורש. **דבי ר' אליעזר בן יעקב** תנא: כהן ואפילו כהנת - הוי מיעוט אחר מיעוט, ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות!

רב כהנא אכל בשביל אשתו; רב פפא אכל בשביל אשתו; רב יימר אכל בשביל אשתו; רב אידי בר אבין אכל בשביל אשתו

אמר **רבינא**: אמר לי **מרימר**: הלכתא כוותיה דרב, והלכתא כוותיה דרב חסדא, והלכתא כוותיה דעולא, והלכתא כוותיה דרב אדא בר אהבה: לוייה שילדה, בנה פטור מחמש סלעים

תנו רבנן: הזרוע והלחיים והקבה נוהגים בכלאים ובכוי. **רבי אליעזר** אומר: כלאים הבא מן העז ומן הרחל, חייב במתנות - מן התייש ומן הצבייה¹, פטור מן המתנות

{מכדי קיימא לן דלענין כסוי הדם ומתנות, לא משכחת ליה אלא בצבי הבא על התיישה, ובין לרבי אליעזר בין לרבנן מספקא להו אי חוששין לזרע האב אי אין חוששין, וב"שה" ואפילו מקצת שה קמיפלגי - מר סבר: "שה" - ואפילו מקצת שה, ומר סבר: "שה" - ואפילו מקצת שה" לא אמרינן! ~ בשלמא ר' אליעזר, דפטור - קסבר: "שה" - ולא מקצת שה - אלא לרבנן, נהי נמי דקסברי "שה" - ואפילו מקצת שה - פלגא לשקול, ואידך פלגא, לימא ליה: "אייתי ראייה דאין חוששין לזרע האב, ושקול!" אמר **רב הונא בר חייא**: מאי "חייב" נמי דקא אמר? חייב בחצי מתנות!

{מתיה **רבי זירא**: כוי, יש בו דרכים שוין לבהמה, ויש בו דרכים שוין לחיה, ויש בו דרכים שוין לחיה ולבהמה - כיצד? חלבו אסור כחלב בהמה, ודמו חייב לכסות כדס החיה; דרכים שוין לבהמה ולחיה - שדמו וגידו אסורין כבהמה וחיה, וחייב בזרוע ולחיים והקבה, ו**רבי אליעזר** פוטר - ואם איתא, "חייב בחצי מתנות" מבעי ליה?! <איידי דתנא חלבו ודמו דלא מתני חצי חצי, משום הכי לא קא תני חצי!

1 רש"ל גרס: "מן הכוי" במקום "מן התייש ומן הצבייה"

מחברת חולין - י

כי אתא רבין אמר רבי יוחנן: כוי, לרבנן, חייב בכולהו מתנות!
דתניא: "שור" - מה תלמוד לומר (דברים יח) "אם שור"? לרבות
את הכלאים! "שה" - מה תלמוד לומר (דברים יח) "אם שה"?
לרבות את הכוי! זורבי אליעזר, האי "אם", למה לי?! כמיבעי ליה
לחלק! זורבנן, לחלק מנא להו? אנפקא להו: (דברים יח) "מאת
זובחי הזבח" זור' אליעזר, האי "מאת זובחי הזבח", מאי עביד
ליה?! כמבעי ליה לכדרבא, דאמר רבא: הדין עם הטבח

משנה: בכור שנתערב במאה - בזמן שמאה שוחטין את כולן,
פוטרם את כולן; אחד שוחט את כולן, פוטרם לו אחד

השוחט לכהן ולנכרי, פטור מן המתנות. והמשתתף עמהן צריך
שירשום. ואם אמר "חוץ מן המתנות", פטור מן המתנות. אמר:
"מכור לי בני מעיה של פרה", והיו בהן מתנות - נותנן לכהן, ואינו
מנכה לו מן הדמים; לקחן הימנו במשקל - נותנן לכהן, ומנכה לו
מן הדמים

גמרא: זואמאי?! יבא עליו כהן משני צדדין, ולימא ליה: "אי בכור
הוא, כוליה דידי הוא! ואי לאו בכור הוא, הב לי מתנתאי!" (**קלב**,
ב) אמר רב אושעיא: בבא לידי כהן, ומכרו לישראל במומו!

השוחט לכהן ולנכרי, פטור מן המתנות -- זוליתני "כהן ונכרי
פטורין מן המתנות"?! אמר רבא: זאת אומרת: הדין עם הטבח!
דרש רבא: (דברים יח) "מאת העם" - ולא מאת הכהנים. כשהוא
אומר: (דברים יח) "מאת זובחי הזבח", הוי אומר: אפילו טבח כהן
במשמע!

אושפיזיכניה דר' טבלא כהן הוה, והוה דחיק ליה מלתא. אתא
לקמיה דרבי טבלא. אמר ליה: זיל, אישתתף בהדי טבחי ישראל,
דמגו דמפטרי ממתנתא, משתתפי בהדך! חייביה רב נחמן. אמר
ליה: זיהוהא רבי טבלא פטרן?! אמר ליה: זיל אפיק! ואי לא,
מפקינא לך ר' טבלא מאונד! אזל ר' טבלא קמיה דרב נחמן. אמר
ליה: זימאי טעמא עביד מר הכי?! אמר ליה: דכי אתא ר' אחא בר
חנינא מדרומא, אמר ר' יהושע בן לוי: זקני דרום אמרו: כהן
טבח, שתים ושלש שבתות פטור מן המתנות - מכאן ואילך, חייב
במתנות! אמר ליה: זיולעביד ליה מר, מיהת, כר' אחא בר
חנינא?! אמר ליה: הני מילי דלא קבע מסחתא - אבל הכא, הא
קבע מסחתא!

אמר **רב חסדא**: האי כהנא דלא מפריש מתנתא, ליהוי בשמתא דאלהי ישראל! אמר **רבה בר רב שילא**: הני טבחי דהוצל, קיימי בשמתא דרב חסדא הא עשרים ותרתיני שניין!

גלמאי הלכתא? ^ אילימא דתו לא משמתינן להו - והא תניא: במה דברים אמורים? במצות לא תעשה - אבל במצות עשה, כגון אומרים לו "עשה סוכה" ואינו עושה, "לולב" ואינו עושה, "עשה ציצית" ואינו עושה - מכין אותו עד שתצא נפשו! - אלא דקנסינן להו בלא אתרייתא! כי הא **דרבא קניס אטמא**; **רב נחמן בר יצחק** קניס גלימא!

ואמר **רב חסדא**: זרוע לאחד, וקבה לאחד, לחיים לשנים {איני! והא, כי אתא **רב יצחק בר יוסף**, אמר: במערבא פלגינן להו גרמא גרמא?! אהתם בדתורא!

אמר **רבה בר בר חנה** אמר **ר' יוחנן**: אסור לאכול מבהמה שלא הורמה מתנותיה. אמר **רבה בר בר חנה** אמר **ר' יוחנן**: כל האוכל מבהמה שלא הורמה מתנותיה, כאילו אוכל טבלים #ולית הלכתא כוותיה#

אמר **רב חסדא**: מתנות כהונה אין נאכלות אלא צלי, ואין נאכלות אלא בחרדל גלמאי טעמא? אמר קרא: (במדבר יח) "למשחה" - לגדולה, כדרך שהמלכים אוכלים

ואמר **רב חסדא**: עשרים וארבע מתנות כהונה, כל כהן שאינו בקי בהן, אין נותנין לו מתנה! - ולא מילתא היא! דתניא: **ר' שמעון** אומר: כל כהן שאינו מודה בעבודה, אין לו חלק בכהונה, שנאמר: (ויקרא ז) "המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה" - *גאין לי אלא זה בלבד - מנין לרבות חמש עשרה עבודות, כגון היציקות, והבלילות, והפתיתות, והמליחות, תנופות, והגשות, והקמיצות, הקטרות² והמליקות, (קלג, א) וקבלות, הזאות, והשקאת סוטה, ועריפת עגלה ערופה, וטהרת מצורע, ונשיאות כפים, בין מבפנים בין מבחוץ? *תלמוד לומר: "מבני אהרן" - עבודה האמורה לבני אהרן! וכל כהן שאינו מודה בה, אין לו חלק בכהונה - טעמא דאינו מודה בה - הא מודה בה, אף על גב דאינו בקי בהן!

אמר **ר' אבא** אמר **רב הונא** אמר **רב**: חוטינן שבלחי אסורים. וכל כהן שאינו יודע ליטלן, אין נותנין לו מתנה #ולא היא! - אי בטויא, מידב דייבי - ואי לקדרה, אי דמיחתך להו ומלח להו,

2 לפננו נוסף: "והמציות", ויש עוד שניים בכמה כ"י

מידב דייבי!#

אמר **רבא**: בדק לן **רב יוסף**: האאי כהנא דחטיף מתנתא, חבובי קא מחבב מצוה, או זלזולי קא מזלזל במצוה? אפשטנא ליה: (דברים יח) "ונתן" - ולא שיטול מעצמו!

אמר **אביי**: מריש הוה חטיפנא מתנתא - אמינא: חבובי קא מחביבנא מצוה! - כיון דשמענא להא "ונתן" - ולא שיטול מעצמו - מיחטף לא חטיפנא - מימר אמרי "הבו לי!". וכיון דשמענא להא דתניא: (שמואל א ח) "ויטו אחרי הבצע" - ר' מאיר אומר: בני שמואל, חלקם שאלו בפיהם - מימר נמי לא אמינא - ואי יהבו לי, שקילנא. כיון דשמענא להא דתניא: הצנועים מושכין את ידיהם, והגרונים חולקים - משקל נמי לא שקילנא, לבר ממעלי יומא דכיפורי, לאחזוקי נפשאי בכהני! {ולפרוס ידיה?!} אאנסיה ליה עידניה!

אמר **רב יוסף**: האי כהנא דאית ליה צורבא מרבנן בשבבותיה, ודחיקא ליה מילתא, ליזכי ליה מתנתא {ואף על גב דלא אתי לידיה?!} אבמכרי כהונה ולויה!

רבא ורב ספרא איקלעו לבי מר יוחנא בריה דרב חנא בר אדא, ואמרי לה: לבי מר יוחנא בריה דרב חנא בר ביזנא. עביד להו עגלא תילתא. אמר ליה רבא לשמעיה: "זכי לן מתנתא, דבעינא למיכל לישנא בחרדלא!" זכי ליה. רבא אכל, ורב ספרא לא אכל. אקריוה לרב ספרא בחלמא: (משלי כה) "מעדה בגד ביום קרה, חומץ על נתר, ושר בשירים על לב רע". אתא לקמיה דרב יוסף. אמר ליה: {דלמא משום דעברי אשמעתא דמר, אקריין הכי?} אמר ליה: כי אמרי אנא באחר - שמעא, בעל כרחיה מזכי; וכי אמרי אנא למאן דלא אפשר ליה - הא אפשר ליה! ואלא מאי טעמא אקריין הכי? כלפי רבא! {ולקריין לרבא?} ארבא נזוף הוה!

אמר ליה **אביי לרב דימי**: {ופשטיה דקרא, במאי כתיב?} אמר ליה: בשונה לתלמיד שאינו הגון! דאמר **רב יהודה** אמר **רב**: כל השונה לתלמיד שאינו הגון, נופל בגיהנם! שנאמר: (איוב כ) "כל חושך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נופח ירע שריד באהלו"; ואין "שריד" אלא תלמיד חכם, שנאמר: (יואל ג) "ובשרידים אשר ה' קורא"

מחברת חולין - י

אמר **רבי זירא** אמר **רב**: כל השונה לתלמיד שאינו הגון, כזורק אבן למרקוליס! שנאמר: (משלי כו) "כצרור אבן במרגמה, כן נותן לכסיל כבוד". וכתוב: (משלי יט) "לא נאווה לכסיל תענוג"

והמשתתף עמהן צריך לרשום -- {ואפילו עם הגוי?! ורמינהו: המשתתף עם כהן, צריך לרשום. והמשתתף עם הגוי ופסולי המוקדשים, אין צריך לרשום?! (**קלגב**) אהכא במאי עסקינן? דיתיב גוי אמסחתא! דכותה גבי כהן, דיתיב אמסחתא, אמאי צריך לרשום? דאמרי: בשרא קא זבין! {אי הכי, גוי נמי, אמרי בשרא קא זבין?! | אלא הכא במאי עסקינן? דיתיב גוי אכספתא! דכותה גבי כהן, דיתיב אכספתא אמאי צריך לרשום? אמרי: המוני הימניה! {גוי נמי אמרי: המוני הימניה?! אין אמונה בגוי! <<איבעית אימא: סתם גוי, מפעא פעי!

אמר מר: ופסולי המוקדשין, אין צריך לרשום - אלמא מוכחא מלתא! {והא אנן תנן: פסולי המוקדשין נמכרים באיטליז, ונשחטים באיטליז, ונשקלים בליטרא?! <תרגמא **רב אדא בר אהבה** קמיה **דרב פפא**: באותן הנמכרים בתוך הבית!

אמר **רב הונא**: שותף בראש, פטור מן הלחי; שותף ביד, פטור מן הזרוע; שותף בבני מעיין, פטור מן הקבה. **וחייא בר רב** אמר: אפילו שותף באחת מהן, פטור מכולן

{מיתיבי: "הראש שלי וכולה שלך", ואפילו אחד ממאה בראש, פטור; "היד שלי וכולה שלך", אפילו אחד ממאה ביד, פטור; "בני מעיין שלי וכולה שלך", אפילו אחד ממאה בהן, פטור ~ מאי? לאו: פטור מן הלחי, וחייב בכולן; פטור מן הזרוע, וחייב בכולן; פטור מן הקבה, וחייב בכולן?! לא! פטור מכולן! {וליתני: "פטור מכולן"?! {ועוד, תניא: "הראש שלי וכולה שלך", אפילו אחד ממאה בראש, פטור מן הלחי וחייב בכולן?! - תיובתא דחייא בר רב! - תיובתא!

אמר **רב חסדא**: הא מתניתא אטעיתיה לחייא בר רב! דתניא: עשרים וארבע מתנות כהונה הן, וכולן ניתנו לאהרן ולבניו בכלל ופרט וברית מלח. כל המקיימן, כאילו קיים בכלל ופרט וברית מלח. וכל העובר עליהן, כאילו עובר על בכלל ופרט וברית מלח. ואלו הן: עשר במקדש, וארבע בירושלים, ועשר בגבולים. עשר במקדש: חטאת, וחטאת העוף, אשם ודאי, ואשם תלוי, וזבחי שלמי צבור, ולוג שמן של מצורע, ושתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי מנחות, ומנחת העומר. וארבע בירושלים: הבכורה, והבכורים,

מחברת חולין - י

ומורס מן התודה ומאיל נזיר, ועורות קדשים. ועשר בגבולים:
תרומה, ותרומת מעשר, וחלה, וראשית הגז, ומתנות, ופדיון הבן,
ופדיון פטר חמור, ושדה אחוזה, ושדה חרמים, וגזל הגר ~ הוא
סבר: מדקא חשיב להו למתנות בחדא, חדא נינהו - ולא היא! -
אטו מורס מתודה ואיל נזיר, דקא חשיב להו כחדא, משום דחדא
נינהו?! אלא כיון דדמיין להדדי, חשיב להו כחדא - הכא נמי, כיון
דדמיין להדדי, חשיב להו כחדא!

איבעיא להו: "הראש שלך, וכולה שלי", מהו? בתר חיובא אזלינן,
וחיובא גבי ישראל הוא? או דלמא בתר עיקר בהמה אזלינן,
ועיקר בהמה דכהן הוא?

אתא שמע: גוי וכהן, שמסרו צאננס לישראל לגזוז, פטור. הלוקח גז
צאנו של גוי, פטור מראשית הגז. וזה חומר בזרוע ובלחיים
ובקבה, יותר מראשית הגז - שמע מינה: בתר חיובא אזלינן! -
שמע מינה!

ואם אמר לו "חוץ מן המתנות", פטור מן המתנות -- (קלד,
א) ורמינהו: "על מנת שהמתנות שלי", נותן לכל כהן שירצה?!
; "על מנת" א"חוץ" קא רמית?! "חוץ" שירא - "על מנת" לאו
שירא! ורמינהו: "על מנת שהמתנות שלי", המתנות שלו?! כבהא
פליגי: מר סבר "על מנת" שירא הוא, ומר סבר "על מנת" לאו
שירא הוא!

אמר: "מכור לי בני מעיה של פרה", והיו בהן מתנות - נותן
לכהן, ואינו מנכה לו מן הדמים; לקחן הימנו במשקל - נותן
לכהן, ומנכה לו מן הדמים -- אמר רב: לא שנו אלא ששקל
לעצמו - אבל שקל לו טבח, הדין עם הטבח. ורב אסי אמר: אפילו
שקל לו טבח, הדין עמו

לימא בדרב חסדא קא מיפלגי, דאמר רב חסדא: גזל ולא
נתייאשו הבעלים, ובא אחר ואכלו - רצה מזה גובה, רצה מזה
גובה - דמר אית ליה דרב חסדא, ומר לית ליה דרב חסדא!
לא! דכולי עלמא אית להו דרב חסדא! והכא ב"מתנות כהונה
נגזלות" קא מיפלגי! דמר סבר נגזלות, ומר סבר אין נגזלות!

איכא דמתני לה להא שמעתא בפני עצמה: רב אמר: מתנות
כהונה נגזלות, ורב אסי אמר: מתנות כהונה אין נגזלות

משנה: גר שנתגייר, והיתה לו פרה נשחטה עד שלא נתגייר - פטור; משנתגייר - חייב; ספק - פטור, שהמוציא מחבירו, עליו הראיה

גמרא: כי אתא **רב דימי**, אמר: רמי ליה **רבי שמעון בן לקיש** לר' **יוחנן**: ג'תנן: ספק פטור - אלמא, ספיקא לקולא! ~ורמינהו: חורי הנמלים שבתוך הקמה, הרי אלו של בעל הבית - ושלאחר הקוצרים, העליונים לעניים והתחתונים של בעל הבית. **רבי מאיר** אומר: הכל לעניים, שספק לקט, לקט? אמר ליה: אל תקניטני, שבלשון יחיד אני שונה אותה! דתניא: ר' יהודה בן אגרא אומר משום **רבי מאיר**: ספק לקט, לקט; ספק שכחה, שכחה; ספק פאה, פאה. אמר לו: אל תשנה אותה אלא בלשון **בן תדל!**

{והא טעמא קאמר?! דאמר ר' שמעון בן לקיש: מאי דכתיב: (תהילים פב) "עני ורש הצדיקו"? - מאי "הצדיקו"? אילימא בדינים - והא כתיב: (שמות כג) "ודל לא תהדר בריבו"! אלא צדק משלך ותן לו! אמר **רבא**: הכא, פרה בחזקת פטורה קיימא - קמה בחזקת חיובא קיימא! אמר ליה **אביי**: והרי עיסה נעשית עד שלא נתגייר, פטור מן החלה - משנתגייר, חייב - ספק, חייב?! אמר ליה: ספק איסורא לחומרא - ספק ממונא לקולא! דאמר **רב חסדא**, וכן תני ר' **חייא**: שמונה ספקות נאמרו בגר - ארבע לחיוב וארבע לפטור: קרבן אשתו, וחלה, ובכור בהמה טמאה, ובכור בהמה טהורה - לחיוב; (**קלד, ב**) ראשית הגז, והמתנות, ופדיון הבן, ופדיון פטר חמור - לפטור

כי אתא **רבין** אמר: קמה אקמה רמי ליה!

לוי זרע בכישר, ולא הוו עניים למשקל לקט. אתא לקמיה **דרב ששת**. אמר ליה: (ויקרא יט) "לעני ולגר תעזוב אותם" - ולא לעורבים ולא לעטלפים!

{מיתיבי: אין מביאין תרומה, לא מגורן לעיר, ולא ממדבר לישוב. ואם אין שם כהן, שוכר פרה ומביאה, מפני הפסד תרומה³?! אשאני תרומה, דטבלה, ולא סגיא דלא מפריש לה!

{והרי מתנות, דלא טבלי, ותניא: מקום שנהגו למלוג בעגלים, לא יפשיט את הזרוע; להפשיט את הראש, לא יפשיט את הלחי; ואם אין שם כהן, מעלין אותן בדמים ואוכלן, מפני הפסד כהן?!}

מחברת חולין - י

אשאני מתנות כהונה, ד"נתינה" כתיבא ביה!
<<השתא דאתית להכי, תרומה נמי, "נתינה" כתיבא ביה!
{ואלא "תעזוב" יתירא למה לי?!> כלכדתניא: המפקיר את כרמו,
ולשחר השכים ובצרו - חייב בפרט, ובעוללות, ובשכחה, ובפאה,
ופטור מן המעשרות!

ההוא שקא דדינרי דאתא לבי מדרשא. קדים רבי אמי וזכה
בהן {והיכי עביד הכי? והא כתיב: "ונתן", ולא שיטול מעצמו?
ארבי אמי נמי, לעניינים זכה בהן!> <ואיבעית אימא: אדם חשוב
שאני! דתניא: (ויקרא כא) "והכהן הגדול מאחיו" - שיהא גדול
מאחיו בנוי, בחכמה, ובעושר. אחרים אומרים: מנין שאם אין לו,
שאחיו הכהנים מגדלין אותו? תלמוד לומר: "והכהן הגדול מאחיו"
- גדלהו משל אחיו!

משנה: איזהו הזרוע? מן הפרק של ארכובה עד כף של יד. והוא
של נזיר. וכנגדו ברגל, שוק. ר' יהודה אומר: שוק מן הפרק של
ארכובה עד סובך של רגל

אי זהו לחי? מן הפרק של לחי עד פיקה של גררת
גמרא: תנו רבנן: (דברים יח) "הזרוע" - זה זרוע ימין {אתה אומר
זה זרוע ימין, או אינו אלא זרוע שמאל?!> אתלמוד לומר: "הזרוע"
>מאי תלמודא? <כדאמר רבא: "הירך" - המיומנת שבירך - הכא
נמי, "הזרוע" - המיומן שבזרוע!
>"והלחיים" למאי אתא? <להביא צמר שבראש כבשים, ושער
שבזקן תיישים!

>"והקבה" למאי אתא? <להביא חלב שעל גבי הקבה, וחלב שבתוך
הקבה! דאמר ר' יהושע בן לוי:⁵ כהנים נהגו בו עין יפה, ונתנוהו
לבעלים - טעמא דנהגו - הא לא נהגו, דידיה הוא!

דורשי חמורות היו אומרים: "הזרוע" - כנגד היד. וכן הוא אומר:
(במדבר כה) "ויקח רומח בידו"; "ולחיים" - כנגד תפלה. וכן הוא
אומר: (תהילים קו) "ויעמוד פנחס ויפלל"; "קבה" - כמשמעה. וכן
הוא אומר: (במדבר כה) "ואת האשה אל קבתה"
ותנא מייתי לה מהכא: (ויקרא ז) "שוק הימין" - >אין לי אלא שוק

4 יש גורסים: "רבה"

5 כך בכ"י וב"ח, וגרסת ב"ח: "אמר" בלי ד'

מחברת חולין - י

הימין - זרוע מוקדשין מניין? <תלמוד לומר: (ויקרא ז) "תרומה"!>
>זרוע חולין מניין? <תלמוד לומר: "תתנו!"⁶

איזהו לחי? מן הפרק של לחי ועד פיקה של גרגרת -- {והתניא:
נוטלה, ובית שחיטה עמה?! <לא קשיא - הא רבנן, והא רבי
חנינא בן אנטיגנוס! דתניא: מוגרמת פסולה. העיד **רבי חנינא בן**
אנטיגנוס על מוגרמת שהיא כשרה! <אאיבעית אימא: הא והא
רבנן - ומאי "עמה"? עמה דבהמה!